

the33

OBSTIPATION

Förstoppning

Allmänt

Definieras som fördröjd fecestömning. Vanligen är avföringen hård och defekationen är förenad med större ansträngning än normalt. Varje människa har normalt inte avföring varje dag. Defekation varannan eller var tredje dag av ej särskilt hård feces och utan subjektiva obehag är inte liktydligt med obstipation.

ICD-10

K59.0

Etiologi

Undertryckande av den normala defekationsreflexen som är den vanligaste obstipationsorsaken. Den utgör ett typiskt civilisationstillstånd, där bl. a. olämpliga arbetslokaler, transportmedel utan toalettmöjligheter etc.

GI-sjukdomar: Kolon eller rektumcancer, tarmpolyper, analfissurer, hemorrojder, strikturer, IBS.

Endokrina sjukdomar: Diabetes, hypotyreos, hyperkalcemi.

Sekundärt till neurologiska sjukdomar: MS, Parkinsons sjukdom, autonoma neuropatier, spinala skador.

Läkemedelsbiverkan: ex. analgetika av morfintyp inklusive kodein samt antikolinergika i höga doser.

Symtom

Förstoppning och/buksmärtor.

Diagnostik

Anamnes

Tidigare och nuvarande sjukdomar.

Läkemedel.

Kost och motion.

Status

PR undersökning

Neurologisk status.

Rektoskopi, kolonröntgen eller koloskopi.

Vid svåra fall ev. remittering till mag-tarmklinik för utvidgad utredning med oro-anal transittid, anorektal manometri, neurofysiologisk utredning samt defekografi.

Lab

Hb, SR, CRP, P-glukos, T4/TSH, S-Ca, el-status.

Behandling

Kostomläggning

Ökad fiber intaget, bröd bakat på kli, linfrö eller fullkorn, plommon, fikon, mogna päron, rikligt med dryck, ökat vätskeintag.

Ökad fysisk aktivitet

Promenera, cykla, bukmuskelgymnastik.

Bulkmedel

T.ex. Sterkuliagummi, används vid lättare förstoppningsbesvär, med undantag till patienter med Slow Transit Obstipation som snarare får ökande bukbesvär och försämring.

Laktulos

Mjölksyra bildas som osmotiskt binder vatten. Är förstahandsmedel vid långvarig förstoppning.

Tarmirriterande medel

T.ex. Natriumpikosulfat i droppform, Laurylsulfat (*klyx*), Natriumdokusat (*klysmå*), Bisakodyl (tablettform eller supp), kan ges vid tillfällig, kortvarig förstoppning som stimulerar tarmperistaltiken genom en direkt verkan på tarmväggens nervplexå. Vid kronisk förstoppning eller fekalom provas *Movicol* pulver.

Vid svår förstoppning kan behandling under kortare tid ges med Paraffinemulsion i doser upp mot 10-30 ml x 1-2, detta används i första hand inom den palliativa vården.

Dessa medel kan hämma upptaget av fettlösliga vitaminer varför man rekommenderar användning i högst fem dagar i följd, med ett par dagar emellan kurerna.

Referenser

PM Praktisk medicin, femtonde upplagan.
L. Hallberg et al. Invärtes medicin.
Läkemedelsboken.